

Cojímar, en liten sömning fiskeby

Cojímar, en liten sömning fiskeby

Cojímar, en liten sömning fiskeby på bekvämt avstånd från Havanna som Ernest Hemingway på 50-talet gjorde till hemmahamn både för sin båt och sitt tillfälliga skrivbord på byns numera världsberömda restaurang La Terazza de Cojímar: bordet till vänster direkt innanför dörren till inre matsalen, precis vid vattenbrynet, där den tidens öppna persiennfönster lät vinden svepa fritt genom rummet och där vyn ut mot horisonten fortfarande ligger fri och öppen även om fönstren stängts och den förfärliga luftkonditioneringen tagit över. Här skrev han sin mest kända berättelse om den fattige fiskaren som går miste om sitt livs fångst och som gav honom Nobelpriset i litteratur 196 - "Den gamle och havet?".

Jag har varit här förr. Och kände direkt en oväntad rofylldhet bland de låga husen, det lilla fortet, forna tiders skydd mot pirater, och den lilla strandpromenaden med sina skuggande träd, i stark kontrast till Havannas snabba, lite otåliga puls; ett tillstånd som liksom suddar ut allt annat och tar emot med en mjuk famn utan förväntningar eller krav. Då på 1980-talet, var det Gregorio Fuentes, den gamle fiskaren, förbilden till Hemingways berättelse, som till min häpnad både levde och dök upp på restaurangen Las Terrazas för sin dagliga lunch, nästan 40 år efter att romanen skrevs, som sa det: "Har man en gång känt den där stillheten i Cojímar längtar man alltid tillbaka hit?".

Vi är i Cojímar, hos Ana Luisa, från Uruguay och Malmö, i det lilla vita huse där hon bor tillsammans med sonen Alfonso som läser till läkare här i Kuba, för att få en smak av "el Espiritu de Cojímar?"; en speciell grannskapsanda i hållbarhetens tecken som stärkts och fördjupats genom ett unikt kulturprojekt, Proyecto Ciguatera, och som "förutom att ha skapat flera organiponicos (organiska odlingsområden) och sett till att de flesta husen har trädgårdarna fyllda av fruktträd, en del med grönsaksodlingar både för eget bruk och försäljning" bl a erbjuder ekologisk biltvätt där vattnet återvinns, tai chi i en park varje morgon, workshops, särskilt för barn, i olika konstformer, utegym, en idrottsanläggning för ungdomar och en peña* sista lördagen varje månad; en "öppen kulturscen" där musik, poesi, sång, dans eller funderingar erbjuds publiken av boende i området; en del proffs, andra med viss erfarenhet, andra helt utan. Allt gratis, skapat för att stärka självkänslan och sammanhållningen över åldersgränserna och för att erbjuda unga mötesplatser, möjligheterna att skapa det de längtar efter här, där de bor.

Kanske är det den andan som gjort att spåren efter orkanen Irma som dånade fram över särskilt Cojímar för bara knappt en månad sedan, nästan inte märks, som gjort att jag sett flera inslag på TV från Cojímar som förbluffat även Kuba med att så snabbt återta sin by från orkanens skoningslösa förstörelse genom att gå man ur huse och med cementen som snabbt bilade ut från de alltid handlingsberedda katastrof lagren omedelbart börja återuppbyggnaden av sin älskade strandpromenad, av allt som kastats upp i

luften, krossats eller slagits omkull av stormen.

Istället vandrar vi ner mot konstgalleriet i det regnfuktiga mörkret där kvällens Peña snart ska börja. Tere och Jorge. har gått i förväg, hela familjen ? fyra vuxna eller nästan vuxna barn med flick- och pojkvänner som bor i familjens rangliga hus är med och arrangerar. Det var Tere som startade peñan hemma i trädgården för två år sedan. Nu håller ena svärsonen taktpinnen.

Det är ungefär vad jag fått veta. Jag är därför helt oförberedd på den sambasvängiga signaturlåten för Peña, ? La Ciguatera? som möter när vi dyker upp på galleriets terrass och som framförs av svärsonen Andrés Serpa, musiker, trubadur, med en speciell förmåga att blanda texter om tidens fenomen ? girigheten, kubanska flickor och medelålders utländska män, pengarnas makt och drömmen om den sammanhållande kraften som kan hela allt ? med melodiska, melodier och kubanska salsagånger. Flickvännen, dottern Claudia, ordnar med ljudet, svärfar Jorge sköter bildspelet Cojímar medan barnen svärmar med sina älsklingar. Tere bredvid mig nästan lyser.

Musiken fortsätter, en tunn tonårstjej säger generat att hon knåpade ihop sin sang igår att och jag trillar nästan baklänges när hon börjar sjunga. Inte bara hennes frisyr och rörelser påminner om Amy Winehouse utan hennes röst också. Svidande vacker, och så full av kubansk ?soul?.

Två stjärnor i vardande?? Med en önskan om något mer än att bara bli rik och berömd och att leva ett annat liv, mer om att ge allt för något man inte vill ska gå förlorat; känslan av att höra till, bry sig om, om att dela en dröm om med så många som möjligt. Inte undra på att så få flyttar härifrån, och att så många flyttar hit, till Cojímar by the Sea, med sin speciella anda av sammanhållning, konstnärligt skapande och gemenskap som det är så lätt att förälska sig i.

Några kvällar senare är vi tillbaka i Cojímar för att höra den numera 70-årige trubadurpoeten Silvio Rodriguez som förlagt en av sina omtalade Conciertos del Barrio med full orkester hit. Storslaget. Virtuost. Generöst. Kända sånger. En världsartist, och en avhållen sådan.

*Peña, sydamerikanskt ord för grannskapsfest med musik och utspisning, medfört till Kuba på 70-talet av flyktingströmmen från Latinamerika. Som till Sverige.

Av Maria Sandblad